

حقوق بازیگران و مجریان: الزامات و چالش‌ها

امکان‌سنجی الحاق ایران به معاهده‌ی اجراهای دیداری شنیداری پکن ۲۰۱۲

ناهید جلی

کارشناس ارشد حقوق مالکیت فکری

سرشناسه	: جلی، ناهید، ۱۳۷۰-
عنوان و نام پدیدآور	: حقوق بازیگران و مجریان: الزامات و چالش‌ها : امکان‌سنجی الحاق ایران به معاهده‌ی اجراهای دیداری شنیداری پکن ۲۰۱۲/ناکید جلی.
مشخصات نشر	: تهران: انتشارات حانون، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	: ۲۱۸ص.
شابک	: 978-622-748200-3
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
عنوان دیگر	: امکان‌سنجی الحاق ایران به معاهده‌ی اجراهای دیداری شنیداری پکن ۲۰۱۲.
موضوع	: معاهده پکن درباره اجراهای دیداری شنیداری (۲۴ ژوئن ۲۰۱۲م= ۴ تیر ۱۳۹۱)
موضوع	: Beijing Treaty on Audiovisual Performances (2012 June 24)
موضوع	: حق مولف -- اجرای هنری
موضوع	: Copyright -- Artistic performance
موضوع	: حق مولف -- اجرای هنری -- ایران
موضوع	: Copyright -- Artistic performance -- Iran
موضوع	: حق مولف -- حقوق بخش رادیویی و تلویزیونی
موضوع	: Copyright -- Broadcasting rights
موضوع	: الکس: معنوی (حقوق بین‌الملل)
موضوع	: Intellectual property (International law)
موضوع	: "سیت: حقوق -- ایران
موضوع	: Intellectual property -- Iran
موضوع	: حق مولف بین‌المللی
موضوع	: Copyright, International
رده بندی کنگره	: ۳/۱۴۴۷ K
رده بندی دیویی	: ۳۴۶/۰۴۸۳
شماره کتابشناسی ملی	: ۷۳۰۷۸۶۵

حقوق بازیگران و مجریان: الزامات و چالش‌ها

امکان‌سنجی الحاق ایران به معاهده‌ی اجراهای دیداری شنیداری پکن ۲۰۱۲

ناشر: انتشارات حانون

نویسنده: ناهید جلی

صحافی: حانون

نوبت چاپ: اول

تاریخ انتشار: ۱۳۹۹

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۴۸۲-۰۰-۳

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۶۵۰۰۰۰ ریال

فهرست مطالب

۱۷	مقدمه.....
۲۱	فصل اول: کلیات کتاب.....
۲۳	مبحث اول : تعاریف و تقسیمات.....
۲۴	گفتار اول : تعاریف.....
۲۴	بند اول : تعریف حقوق مرتبط.....
۲۶	بند دوم : تعریف معاهده.....
۲۶	بند سوم : تعریف الحاق.....
۲۷	بند چهارم : تعریف اجرا و اقسام آن.....
۲۸	بند پنجم: تعریف اجراکننده.....
۳۱	بند ششم: تعریف اثر دیداری شنیداری.....

- بند هفتم: تعریف ضبط (تثبیت) ۳۲
- بند هشتم: تعریف ضبط دیداری شنیداری ۳۳
- بند نهم: تعریف پخش رادیو و تلویزیونی ۳۳
- بند دهم: تعریف مخابره (ارسال) به عموم ۳۴
- گفتار دوم: انواع حقوق اجراکننده ۳۴
- بند اول: حقوق مادی ۳۵
- بند دوم: حقوق معنوی ۳۷
- گفتار سوم: انواع قالب‌های حمایت از حقوق اجراکنندگان ۴۲
- بند اول: حمایت از حقوق اجراکنندگان در قالب نظام حقوق مؤلف ۴۲
- بند دوم: حمایت از حقوق اجراکنندگان در قالب نظام حقوق مرتبط ۴۴
- بند سوم: حمایت از حقوق اجراکنندگان در قالب نظام حقوق ویژه ۴۶
- بند چهارم: حمایت از حقوق اجراکنندگان در قالب نظام حقوق قراردادهای ۴۷
- مبحث دوم: پیشینه‌ی حمایت از حقوق اجراکنندگان ۴۸
- گفتار اول: پیشینه‌ی حمایت از حقوق اجراکنندگان در اسناد بین‌المللی و منطقه‌ای ۴۹
- بند اول: پیشینه‌ی حمایت از حقوق اجراکنندگان در کنوانسیون رم ۴۹
- بند دوم: پیشینه‌ی حمایت از حقوق اجراکنندگان در معاهده‌ی تریپس ۴۹
- بند سوم: پیشینه‌ی حمایت از حقوق اجراکنندگان در معاهده‌ی اجراها و آوانگاشت‌های وایپو ۵۱

بند چهارم: مسیر منتهی به معاهده پکن.....	۵۳
گفتار دوم: پیشینه‌ی حمایت از حقوق اجراکنندگان در قوانین داخلی کشورها.....	۵۵
بند اول: پیشینه‌ی حمایت از حقوق اجراکنندگان در انگلستان.....	۵۵
بند دوم: پیشینه‌ی حمایت از حقوق اجراکنندگان در ایالات متحده آمریکا.....	۵۶
بند سوم: پیشینه‌ی حمایت از حقوق اجراکنندگان در فرانسه.....	۵۸
بند چهارم: پیشینه‌ی حمایت از حقوق اجراکنندگان در آلمان.....	۶۲
بند پنجم: پیشینه‌ی حمایت از حقوق اجراکنندگان در هند.....	۶۳
گفتار سوم: پیشینه‌ی حمایت از حقوق اجراکنندگان آثار دیداری شنیداری در حقوق ایران.....	۶۴
بند اول: قانون حمایت از حقوق مؤلفان، مصنفان و هنرمندان (۱۳۴۸).....	۶۴
بند دوم: قانون ترجمه و تکثیر کتب، نشریات و آثار صوتی (۱۳۵۲).....	۶۵
بند سوم: لایحه‌ی حمایت از مالکیت فکری (۱۳۹۳).....	۶۵
مبحث سوم: مبانی، اهداف، اصول و ضرورت حمایت از حقوق اجراکنندگان.....	۶۶
گفتار اول: مبانی و اصول حمایت از حقوق اجراکنندگان.....	۶۶
بند اول: مبانی حمایت از حقوق اجراکنندگان.....	۶۶
بند دوم: اصول حمایت از حقوق اجراکنندگان.....	۶۷
گفتار دوم: اهداف حمایت از حقوق اجراکنندگان.....	۷۰
گفتار سوم: ضرورت حمایت از حقوق اجراکنندگان.....	۷۲

- فصل دوم: تبیین مفاد معاهده‌ی پکن ۷۷
- مبحث اول: تبیین مفاد کلی معاهده ۷۹
- گفتار اول: اهداف و اصول معاهده ۷۹
- بند اول: اهداف معاهده ۸۰
- بند دوم: اصول معاهده ۸۳
- گفتار دوم: ذینفعان حمایت، اجرای معاهده در زمان و ارتباط معاهده‌ی پکن با سایر معاهدات و کنوانسیون‌ها ۸۷
- بند اول: ذینفعان حمایت ۸۷
- بند دوم: اجرای معاهده در زمان ۸۸
- بند سوم: ارتباط معاهده‌ی پکن با سایر معاهدات و کنوانسیون‌ها ۹۰
- گفتار سوم: مجمع، اتحادیه اداری (دفتر بین‌المللی) و امین معاهده ۹۵
- بند اول: مجمع ۹۵
- بند دوم: اتحادیه اداری (دفتر بین‌المللی) ۹۷
- بند سوم: امین معاهده ۹۷
- مبحث دوم: انواع حقوق پیش‌بینی شده در معاهده، مدت حمایت و ضمانت اجرای نقض حقوق ۹۹
- گفتار اول: حقوق مادی و مدت حمایت از آن ۹۹
- بند اول: اقسام حقوق مادی ۹۹

- بند دوم : مدت حمایت از حقوق مادی ۱۰۵
- گفتار دوم : حقوق معنوی و مدت حمایت آن ۱۰۵
- بند اول : اقسام حقوق معنوی ۱۰۶
- بند دوم : مدت حمایت از حقوق معنوی ۱۰۸
- گفتار سوم : ضمانت اجرای نقض حقوق مادی و معنوی اجراکنندگان ۱۱۰
- مبحث سوم : انتقال حقوق، استثنائات و الزامات فنی آن ۱۱۳
- گفتار اول : انتقال حقوق ۱۱۳
- گفتار دوم : استثنائات در انتقال حقوق ۱۲۰
- گفتار سوم : الزامات فنی معاهده در انتقال حقوق ۱۲۳
- بند اول : الزامات مربوط به راهکارهای حفاظتی حمایت ۱۲۳
- بند دوم : الزامات مربوط به حقوق مدیریت اطلاعات (شناختنامه‌ی اثر) ۱۲۸
- فصل سوم : الزامات حقوقی ایران جهت الحاق به معاهده‌ی پکن ۱۳۱
- مبحث اول : الزامات کلی جهت الحاق به معاهده‌ی پکن ۱۳۳
- گفتار اول : الزامات کلی ایران جهت الحاق به معاهده ۱۳۴
- بند اول : ارائه‌ی پیشنهاد الحاق از سوی دستگاه دولتی ۱۳۴
- بند دوم : تهیه‌ی نسخه به زبان فارسی و تایید مطابقت نسخه‌ی فارسی با نسخه‌ی خارجی ۱۳۵
- بند سوم : تعیین روش‌های حقوقی حل و فصل ناشی از اختلافات ۱۳۵

- بند چهارم : انتشار معاهده در روزنامه‌ی رسمی..... ۱۳۵
- گفتار دوم : الزامات کلی معاهده یکن..... ۱۳۶
- بند اول : نحوه عضویت و شرایط اعضا..... ۱۳۷
- بند دوم : تاریخ مؤثر عضویت..... ۱۳۸
- بند سوم : حقوق و الزامات تحت معاهده..... ۱۳۹
- بند چهارم : زبان‌های معاهده..... ۱۳۹
- بند پنجم : حل و فصل اختلافات ناشی از معاهده..... ۱۴۱
- گفتار سوم : بررسی راجع به الزامات کلی جهت الحاق..... ۱۴۲
- مبحث دوم : الزامات حقوقی شکلی جهت الحاق به معاهده‌ی یکن..... ۱۵۰
- گفتار اول : الزامات شکلی ایران..... ۱۵۰
- بند اول : امضای مقدماتی معاهده..... ۱۵۰
- بند دوم : تصویب معاهده..... ۱۵۱
- بند سوم : تأیید معاهده توسط شورای نگهبان..... ۱۵۴
- بند چهارم : امضای نهایی معاهدات توسط رئیس جمهور..... ۱۵۵
- بند پنجم : ارسال اسناد الحاق و اعلام قبولی به وزارت امور خارجه..... ۱۵۶
- گفتار دوم : الزامات شکلی معاهده..... ۱۵۶
- بند اول : امضای معاهده..... ۱۵۶

بند دوم: شرط و اعلامیه در معاهده.....	۱۶۰
بند سوم: مبادله یا تودیع اسناد تصویب.....	۱۶۱
بند چهارم: شرط فسخ معاهده	۱۶۲
بند پنجم : لازمالاجرا شدن معاهده	۱۶۳
گفتار سوم : بررسی و تطبیق الزامات شکلی ایران جهت الحاق به معاهده.....	۱۶۴
مبحث سوم : الزامات حقوقی ماهوی جهت الحاق به معاهده‌ی یکن.....	۱۶۶
گفتار اول : وضعیت موجود نظام حقوقی ایران.....	۱۶۷
بند اول : مقررات مربوط به حقوق اجراکننده و انواع آن.....	۱۶۷
الف) قانون حمایت از مؤلفان، مصنفان و هنرمندان (۱۳۴۸).....	۱۶۷
ب) قانون ترجمه و تکثیر کتب، نشریات و آثار صوتی (۱۳۵۲).....	۱۶۸
ج) لایحه حمایت از مالکیت فکری (۱۳۹۳).....	۱۶۹
بند دوم: مقررات مربوط به قلمرو حمایت از حقوق اجراکنندگان.....	۱۷۳
بند سوم : مقررات مربوط به انتقال حقوق و استثنائات آن.....	۱۷۳
بند چهارم : مقررات مربوط به ضمانت اجراهای نقض حقوق اجراکنندگان.....	۱۷۵
گفتار دوم : وضعیت مطلوب جهت الحاق ایران به معاهده.....	۱۷۸
بند اول : مقایسه‌ی تعریف اجراکننده در معاهده و لایحه.....	۱۷۸
بند دوم : مقایسه‌ی حقوق مادی اجراکننده در معاهده و لایحه.....	۱۷۸

پیش‌گفتار

اجراکنندگان آثار دیداری شنیداری گروهی از هنرمندانند که آثار ادبی و هنری را به جامعه عرضه می‌کنند. ضرورت حمایت از این افراد به موازات پیشرفت‌های فناوری افزایش یافته است. علی‌رغم تلاش‌های بسیاری به جهت حمایت از آن‌ها در سطوح ملی و بین‌المللی به عمل آمد، این افراد تا سال ۲۰۱۲ به دلایل مختلف، و عمدتاً سیاسی از حمایت بازمانده بودند. در کنوانسیون ۱۹۶۱ رم و معاهده اجراها و آثار گسترده‌ای وایپو، مقرراتی درباره حقوق اجراکنندگان وضع شده است، اما در این قوانین عمدتاً به دلیل مخالفت‌های آمریکا، حمایت از ایشان تنها به اجراهای شنیداری محدود شده است. در سال ۲۰۱۲ با تصویب معاهده‌ای اجراهای دیداری شنیداری یکن، حقوق این افراد در سطح بین‌المللی مورد شناسایی قرار گرفت. این معاهده حقوق انحصاری مادی اجراکنندگان را در اجراهای ضبط‌شده و ضبط‌نشده مورد پذیرش قرار می‌دهد و از اجراکنندگان در مقابل تحریف اجراها و آسیب اعتبار و شهرت‌شان حمایت می‌کند. بر اساس معاهده کشورها می‌توانند در قوانین ملی خود، آماره انتقال حقوق مادی از اجراکننده به تولیدکننده را ذکر کنند و با پیش‌بینی الزامات مربوط به راهکارهای حفاظتی حمایت و حقوق مدیریت اطلاعات، حقوق اجراکنندگان را در فضای مجازی تضمین کنند. در قوانین و مقررات فعلی ایران نامی از اجراکنندگان برده نشده است. اما در لایحه‌ای حمایت از مالکیت فکری، حمایت از این افراد در قالب حقوق مرتبط پیش‌بینی شده است و حقوق مادی و معنوی آنان به رسمیت شناخته شده است. با توجه به توسعه‌ی صنعت فیلم در

ایران و با توجه به تغییرات اخیر در نظام حقوقی ایران، می‌توان گفت از حیث قانونی پیوستن به معاهده‌ی بین‌المللی حمایت از حقوق اجراکنندگان، با اعمال برخی اصلاحات در قوانین امکان‌پذیر می‌باشد. در آن چه تقدیم می‌شود تلاش شده است ضمن بررسی مواد معاهده و نظام قانونی ایران در حوزه ی حقوق اجراکنندگان، امکان‌سنجی الحاق ایران بدین معاهده نیز مورد تحلیل قرار گیرد. بر خود لازم می‌دانم از اسانید بزرگواری که اینجانب را در معرفی و گردآوری منابع، بازخوانی کتاب و رفع ایرادات آن یاری نموده اند، بویژه جناب آقای دکتر شبیری زنجانی که ضمن ارائه ابتکار موضوع و بازخوانی مطالب نکات ارزنده ای را از حیث شکلی و ماهوی یادآور شدند، تشکر و قدردانی نمایم. هم چنین از مسئولان انتشارات حانون که در آماده سازی کتاب برای چاپ تلاش کردند، سپاسگزاری می‌نمایم و در پایان از خانواده‌ی خود بویژه مادرم که همواره فداکاری بی‌پایان کرد، با صمیمانه‌ترین سپاس‌ها تشکر و قدردانی می‌نمایم.

بدیهی است کتاب حاضر به عنوان اولین اثر نویسنده و اولی ترین آثار فارسی موجود در حوزه‌ی حقوق اجراکنندگان و معاهده‌ی یکن، خالی از ایراد نیست. به همین دلیل مولف از دریافت تذکرات و نقطه نظرات خوانندگان گرامی عرصه‌ی حقوق و هنر برای تکمیل کتاب حاضر و رفع ایرادات آن استقبال می‌نماید.

ناهید جلی

بهار ۱۳۹۹

Nahid.jali@gmail.com